

GIÁ BÁN

ĐƠN-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm - 4000	5000
Ba tháng - 1.200	1.500
Một tháng - 400	500

Mua bán phải trả tiền trước.
Thẻ và mandat gửi cho M. TRẦN
ĐÌNH-TRƯỜNG - 41 đường Quảng Yên
việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

PHÁP-QUỐC
H. TULLHAY
TALH-BOUR-PANDE

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

ĐẠI-QUỐC
ĐƯỜNG ĐÔNG-BÀ, HẢI
ĐĂNG-KÝ SỐ 100
SỐ 387

Chánh trị tốt
không bằng giáo
dục tốt, thấm vào
người ta sâu xa hơn.
(Mạnh-Tử)

Ở TRUNG-KỲ NÊN DỪNG CÁCH CƯỜNG-BÁCH GIÁO-DỤC

Theo lệ sanh-lớn chung của thế giới ngày nay, bước cạnh tranh của một dân-tộc phải noi theo hai con đường lớn: kinh-tế và học-thuật.

Kinh-tế đương phân xác, học thuật nuôi phồn hớn; hai yếu-tố này, hệ dân-tộc nào mà thiếu một, thì khó đứng vững trên hoán-vũ. Nay lấy hai vấn đề này mà xem xét tình cảnh của nước ta, thì ta đã thấy rằng vấn đề kinh-tế đồng-bào ta đã ngộ thấy chỗ quan hệ mà lo khếch-trương nên thực-nghiệp nhiều.

Song, phần xác dầu muốn mở mang, mà phần hồn cứ bỏ thờ ơ lãnh đạm thì phần xác cũng không phát đạt được. Tinh thần của giống nòi đã truy lạc lâu rồi, mà ta không lo bồi bổ thì không mong hạnh phúc nào nữa được.

Ông Danton có nói: « trư cái bánh mì ra, thì việc học là một việc nhu-yếu nhất của quốc-dân ». Thật thế, vẫn biết con người nhờ « cơm » để sống, song cũng phải nhờ « khôn » mới sống. Nhờ cơm để sống riêng một mình ta, nhờ khôn để sống với người đời nữa. « Khôn sống » « bóng chết » là lẽ chung của vạn vật.

Khôn ? ... Học tức là khôn vậy.

Các nhà lo nước thương dân mấy lâu nay nào cố-dộng chủ nghĩa nhân-quyền, dân-quyền; nào đòi hỏi tự do dân lập, đến bọn gai cũng đòi bình đẳng, v. v. Các « tiếng trống » ấy thật quái bóa biết bao, song quốc dân ta đâu tất mặt mũi, đã hiểu chi đâu, đã biết dân-quyền là quyền gì? mà nữ-quyền lại là quyền gì? Nhà rách vách xiêu, nên còn chưa vững, những đồng ghé đất bán chưa biết sẽ đặt để vào đâu!

Nước ta hiện thời còn dốt, những câu chuyện to lớn, chưa đến thời kỳ đàm luận; cái vấn đề qui-hóa đó không thể giải quyết được, mà có giải quyết được, cũng chưa có kết quả hay.

Vậy thì vấn đề chỉ cần phải giải quyết ngay bây giờ?

Ông Renan sau cuộc Phô Pháp chiến tranh 1870, có nói: « Trong trận chiến tranh mới rồi đây, nước Pháp yếu hơn là yếu hơn về trí thức; chúng ta không thiếu tầm lòng đồng cảm, chúng ta vì thiếu cái não mà thôi. Giáo-dục phổ-thông là một vấn đề quan trọng thứ nhất vậy. »

Nước Việt-nam ta cũng còn thiếu cái não, và vấn đề nên giải-quyết ngay bây giờ là vấn đề giáo-dục, phổ-thông.

Phổ-thông giáo-dục cách thế nào?
Ta nên xem xét vấn đề này theo hai phương-diện: chính-phủ và quốc-dân.

Từ khi dân Việt-nam nghe chính-phủ bãi các khoa thi hương thi hội, bỏ trường đọc trường huấn để sắp đặt lại cho chữ quốc ngữ được phổ thông, thì dân Việt-nam có lòng mong mỏi như cây khát nước. Nhưng thương bại thay, tiếng chính phủ nói rằng lập thêm trường làng, trường tổng, trường phủ, trường tỉnh thành, mà lấy hiện trạng rõ ràng xem xét thì số trường lập ra rất ít.

Đi khắp ba bốn làng mới có một trường nho nhỏ, có khi đi khắp năm bảy thôn mà không có một trường nào; và lại lượng thôn là để dạy trẻ con chín mười tuổi, bảo chúng nó đi một khoảng đường một cây số đã biết nó đi được chưa, huống chi bảo chúng nó ở làng này đến làng kia, nặng đọi mưa dầm, mỗi lần đi học về trưa, mặt đã như cháy, áo dầm mồ hôi, sấm mặt đau đầu thì bảo chúng nó đi đâu được. Cha mẹ nào mà dám cho con đi chịu bịnh như thế bao giờ? Vì lẽ ấy mà phụ huynh ở nhà quê đánh lòng dè con ở nhà xây mặt úp vào tường, mà các trường tổng trường thôn ít học trò cũng vì lẽ ấy.

Nhiều nhà sợ con dốt, mới một ông thầy về nhà chỉ bảo vài ba chữ cháu, thì lại bị bọn vô lương nịnh hót với quan rồi thành ra làm điều phiền nhiễu.

Có người xin phép lập trường tư dạy con em trong xóm, chính phủ đã cho phép, lại còn bắt buộc điều nọ điều kia. Pháp luật thế lệ về cách lập trường tư lại là nghiêm nhặt, ngồi dạy học mà phải sợ tù sợ tội thì dạy làm sao?

Chính sách của chính phủ là chánh sách khai hóa, việc học là việc khai hóa chính phủ khếch trương thêm mới phải sao lại bó buộc như vậy?

Chánh phủ đối với việc học thờ-ơ như thế, cho nên quan lại nương theo đó mà không những không để làm mở mang, lại làm nhiều đến ngăn trở: một trường nào nhà rách vách xiêu cột rớt hé sập, « bầm » đến năm ba lần, chính phủ mới cấp cho mười lăm đồng bạc tu bổ, tiền ấy không đủ phi cho bọn thừa hành, có còn đâu mà tu bổ nhà trường! Thế mà chánh phủ có ghé mắt đến đâu!

(Còn nữa)
Tân-phong Nguyễn-Vỹ

VĂN-VĂN

Tự vịnh

Mặc ai thì đổ mặc ai sang,
Tờ phải mong hoàn nợ bốn phương.
Non nước còn trong người Triệu-Thị,
Giang san đương đợi khách Lam-san.

Nghìn thu nữ kiệt danh bia đá,
Mấy tuổi nam-nhĩ dạ vững vàng.
Bước tới Vũ-dật ta phải gắng,
Mặc ai thì đổ mặc ai sang.

Màu-Lưu

Dạ sáu ngâm

Đêm gió thổi mưa rơi lác đác,
Để kêu sấm giông giã bên tai.
Bông đầu sịch bực cửa ngoài,
Ngó ra thấy cảnh đất trời ỉm lìm.
Trông thấy cảnh ruộng tâm đôi đoạn,
Thơ muốn ngâm uống bạn cũng buồn.
Bên màn túi ứa sưa tuôn,
Ôm chửa nần ni nói buồn với chán:
Đau đớn nhĩ mấy năm tư lực,
Mảnh thân làn rây bác mai đống,
Sinh nhai mài miết trong vòng,
Sống thừa lương những túi căng nước non.

Ngâm cơ hội héo hơn lác đác,
Trông tiền đờ buồn bã lăm thay!
Cuộc đời ngang giữa đàng cay,
Khách đời than khóc biết ngỏ nào người.

Thà hẳn phận mù dui cảm dể,
Ừ, sự đời ngờ ngác cho xong.
Đã mang thân đờng trong vòng,
Cúi đầu cúi cổ mà không nói gì L.
Nghĩ làm lúc thê di cho rãnh,
Song trời ai gánh ai mang?
Sống liều trong kiếp giờ giàng,
Còn ai tương thức ta đàn diu cùng.
Hồi ai có thấu nỗi lòng!

An-sơn

TẬP-LOẠI

BỆNH - LAO (Tiếp theo)

Làm thế nào mà để phòng cũng điều trị bệnh lao?

Ấy người như vậy, ta thì thế nào? Tuy ta không có đủ tài liệu để tính đúng số lao trong nước được bao nhiêu (mà nước người ta đã tiến bộ hơn mình xấp mấy mươi lần về y-học và vệ sinh học mà còn chết đến mỗi năm mười vạn người) song ta dám chắc rằng trong mười năm về sau này bệnh lao sẽ phát động một cách rất mau và rất nhiều. Sự phát hiện này do bởi nhiều cơ không thể chối cãi:

Một là sự giao thông tiện lợi, thì bệnh dễ lưu truyền.

Hai là bọn lao động ngày xưa lúc thóc ở nhà cây cấy, mà nay vì sự khốn đốn sinh nhai, phải đem thân làm thuê mượn chỗ người cao nước độc, và tất cả phải bị bệnh sốt rét mà bệnh sốt rét không bà con gì với bệnh lao mà lại như bà con với dao (búa đập đầu, dao mổ ruột). Mà thật thế, ai đã thấy bệnh sốt rét mà bệnh sốt rét không bà con gì với bệnh lao mà lại như bà con với dao (búa đập đầu, dao mổ ruột).

Al lại không còn nhớ lúc giặc Âu-chiến zang rồi một số lính mộ ta đã mang về quê hương hai là phải trúng Koch mà đi vì hơi thuốc súng và hơi thuốc độc làm hư hỏng. Mấy cái môn ấy đáng lẽ phải ở riêng một bệnh đường mà trị đường, ai ngờ đến khi trở về lại lưu thông khắp cả thôn quê. Cho nên ở nhà quê xưa là chỗ tốt mà nay đã thấy nhiều

chỗ có lâm bệnh lao, là bởi những cơ ấy. (1)

Bệnh tình nguy cấp, mà trong nước ai nấy cứ điềm nhiên như vậy cả, thì không bao lâu sẽ thấy nguy hiểm cho chúng tộc ta chờ không phải chơi. Mà ông cha ta năm dưới suối vàng - mà có ngờ đâu - sẽ đau đớn vô cùng vì trông thấy trên mảnh đất này, bốn nghìn năm xây dựng và lúc nhúc hai mươi triệu suối dầm, mà lại nở chịu hương tàn khói lạnh.

Thì bây giờ nên làm thế nào?

Một mặt thì phải giáo dục cho quốc dân biết cái nguy hiểm của bệnh này để mỗi người lo mà phòng giữ.

Một mặt thì thì hành những phương sách để phòng chung. Vậy thì trước hết phải phổ thông cách chủng đậu B. C. G. và điều tra vệ sinh cho tất cả học sinh trong nước để lập thành cái bãi chỉ vệ sinh (siche medicale). Lấn lượt lập bệnh viện cho người đau thàng thuốc. Rồi lần lần cứ thế trình độ của dân mà tiến dạt.

Thì hành các công việc này tất nhiên phải tốn tiền. Mà lấy tiền ở đâu?

Ở ngân sách Chính-phủ trích ra một phần là sự cố nhiên rồi, song làm thế nào cho đủ được. Vậy phải lấy tiền nơi công chúng mà không phiền lụy đến công dân. Lập những cuộc xổ số, cuộc hát để khuyến khích nhơn tâm hay làm việc nghĩa thì chắc ai ai cũng sẵn lòng ra giúp. Và còn nhớ ngay trước cái cách quyền liên mà thường Hâm-phẩm được đặc sách làm; nay vì việc nghĩa mà xin Chính-phủ làm lại việc cũng không hại gì.

Được vậy thì dân nước này sẽ thấy sự ích lợi hữu hình cho tánh mạng muốn dân thì ai lại không biết cái ơn sâu dày này vậy.

Bửu-Da

(1) Nhom khi nói chuyện về cái nhà bệnh lao sắp lập ở Huế với một bác sĩ có quan tâm với bệnh lao ở xứ này, tuy không giải rõ cái nguyên cơ ra, song bác sĩ thật lòng công nhận rằng bệnh lao trong mấy lần này nhiều gặp hơn trước: lần cũng nên. Bác sĩ lại kết luận rằng nếu trong nước này mà không có đủ cơ quan phòng trị bệnh lao thì dân các người có sinh đẻ bao nhiêu cũng vô ích.

THẾ GIỚI THỜI ĐÀM

VẤN ĐỀ TRỪ TUYỆT CHIẾN TRANH (1)

Vấn đề này đề xuất đã lâu, nhưng các Liệt cường mấy lâu vẫn còn dự dự, đường lượng đi lại mãi mà gần đây mới có ý thỏa hiệp. Hoa-kỳ đã đoán rằng bán minh-ước về vấn đề này có lẽ đầu tháng tám (Aout) này có thể ký xong được.

Ta nên xét nguyên lai và chân tướng vấn đề này là thế nào.

Nguyên ngày tháng sáu năm 1927 ông Briand là Ngoại giao bộ trưởng Pháp đề nghị công Chánh phủ Hoa kỳ ký một bản hiệp ước Pháp-Mỹ để phế trừ chiến tranh trong hai nước. Bản ý ông Briand là cố gắng địa vị hiện tại cho Pháp và bảo hiểm cho nước mình về phương diện đối với Hoa-kỳ; ông lại cố làm cho tình thân thiện của Mỹ làm một mối chuyên lợi của nước mình. Và chẳng ông đề nghị đến ký cũng không có gì thiệt hại đến nước mình vì thực ra thì cái bản Pháp-Mỹ xung đột không có triệu chứng gì cả.

(1) Xem việc Thế-giới số báo trước và số báo này (28, 29)

Đế-quốc chủ nghĩa Mỹ thấy Pháp tỏ ý hòa bình như vậy lấy làm ghen ghét nên muốn làm cho cao hơn một bước là phản nghị rằng ý muốn lập một bản hiệp ước nhiều cường quốc ký để « trừ tuyệt chiến tranh » (Mettre la guerre hors la loi) kia.

Vậy thì chủ nghĩa hòa bình của Tổng thống Coolidge lại cao hơn chủ nghĩa hòa bình của ông Briand, cái tình cảnh ngoại giao của ông lúc bấy giờ thực là khôn nạn.

Cái đề án của Mỹ, tuy biểu diện thì thực là trung hậu như thế mà kỳ thực thì chỉ là một cái lợi khi để thân trương cái chính sách xâm lược của đồng đô-la (dollar), chống lại với các Liệt cường Âu-châu. Cái chính sách ấy là cốt để phản đối hội Quốc tế liên minh của Liệt cường Âu-châu và ngăn ngừa cho các Liệt cường Âu-châu không thể liên hiệp để chống lại Hoa-kỳ được. Vì rằng có bản ý đề án ấy thì khi có xảy ra một chuyện phân tranh gì trên quốc tế thì sẽ giao quyền phân giải cho một cơ quan khác với hội Quốc tế liên minh từ chức theo các điều kiện trong bản minh ước ấy, mà bản rằng cơ quan này phải lấy Hoa kỳ làm trung tâm. Vậy thì Hoa kỳ sẽ đứng địa vị trọng tài cho thế giới mà hội Quốc tế liên minh sẽ không còn có thế lực gì.

Thực ra thì cái bản ý của đề án ấy lấy một cái mặt nạ hòa bình mà che đậy cái dã tâm đế quốc thôi. Mọi buổi thương lượng đầu thì đã thấy các nước Âu châu ý kiến bất đồng, đó là cái kết quả tốt sơ của chủ Mỹ vậy.

Ông Briand cũng hiểu bản ý ấy mới trả lời rằng: nước Pháp vẫn sẵn lòng ký bản minh ước nhiều nước, song minh ước ấy phải không trở ngại với những khoản ước của Pháp đối với hội Quốc tế liên minh và đối với các hiệp ước khác. Ông nói rằng phải phân biệt chiến tranh công thể và chiến tranh thủ thế, mà phe trừ đó là chỉ phế trừ chiến tranh công thể mà thôi.

Từ đó rồi những thông điệp gửi đi trao lại không biết mấy, sau nước Pháp nói rõ rằng: nước Pháp chỉ tán thành một bản minh ước như thế, nếu có đủ 4 điều kiện này: 1- nếu minh ước ấy không những Liệt cường ký mà cả các nước phụ thuộc với Pháp cũng ký để cho minh ước ấy thành một cái phương sách bảo thủ những quyền lợi ở hòa-ước Versailles;

2- Nếu nước Pháp được giữ quyền chiến tranh thủ thế;

3- Nếu một nước nào bội ước thì cả minh ước đều mất hiệu lực;

4- Nếu minh ước ký không trở ngại đến những nghĩa vụ binh bị của Pháp do minh ước hội Quốc tế liên minh và các hiệp ước khác đã định.

Sau khi công bố ý kiến Pháp thì Hoa kỳ lại gửi thông điệp cho các nước Anh, Đức, Ý, Nhật để nói vấn đề ký.

Các nước này, nhất là nước Anh cũng có nhiều lý do phản đối lắm.

Báo Times hỏi rằng nếu « phế trừ chiến tranh » có phế trừ cả những cuộc chiến tranh phòng thủ, những phương sách; cảnh sát không? có trở ngại sự phân định của hội Quốc tế liên minh và nước Hoa-kỳ có phải chịu các điều kiện như các nước khác không?

Báo Manchester Guardian lại nói rằng đầu ký là bọn người Mỹ nghĩ

không « một việc phê triết chiến tranh dù mong tưởng cũng không đến chữ chưa nói thực hành.

Cái dã tâm của Hoa kỳ các nước đều rõ cả, nước Đức, Ý, và Nhật cũng đều phản đối, nước nào cũng nói rằng phải sửa điều kiện nọ điều kiện kia thì mới có thể dung nạp được.

Nước Mỹ vì không muốn để mất cái cơ hội tốt mà « xoay » nên cũng đã hết lòng thỏa hiệp các điều kiện nghị của các nước. Mới đây số « vô tuyến điện thông tin-xã » đã tin rằng Pháp, Anh, Đức đã tỏ ý dung nạp đề án của ông Kellog (Hoa kỳ), mà Nhật thì cũng nay mai sẽ thông cáo đề tỏ ý tán thành.

Tin ấy quả là có thực thì kết quả ký cũng là do cái tài ngoại giao khôn khéo của Hoa kỳ. Song đối với điều Hoa kỳ nói đến đầu tháng tám này có thể ký xong minh ước ký được thì ký giá vẫn còn hời hợt lắm.

Mấy cường quốc Âu châu và Nhật bản đã bị trạng bày sếp của Hoa kỳ rồi sao?

Hòa bình! Hòa bình! cái tiếng trống không ký bao giờ mới thành sự thực?

Ngô-Nhân

NHÂN-ĐÀM

An chức cũng bị bệnh không tiêu

Một bác văn sĩ, con nhà khoa hoạn, trong nhà sản có nhiều sách. Từ nhỏ đến lớn, bác văn đào mồi trong kho sách, thường lấy đầu đó tự học, thỉnh thoảng bắt chước viết một bài văn, thì mang rương sách ra, trưng dẫn điển cố, chép đầy mặt giấy mà không thấy rời. Những bọn trẻ con mới học trong xóm nhà quê, thấy thế cho bác là học rộng, vì vậy bác cũng nghiêm nhiệm tự phụ là văn hào.

Một ngày họ đi thành phố chơi, nghe đồn một ông danh sĩ ở xứ nọ, mà người ta khám phục đã lâu nay. Bác ta nghĩ trong bụng rằng: « Trong đời này còn có anh nào giỏi hơn ta nữa ha? Về soạn những bài dắc ý của bác ta, đi lời ông nọ, chờ ông phê bình. »

Ông xem qua một hồi không nói câu gì cả.

Bác hỏi: « Ngài xem văn tôi thế nào? »

« Văn bác nhiều chữ quá! »

Bác ta tưởng là khen mình, cười to và nói:

« Tôi thấy người ta làm văn không có một chữ sách mà cũng xưng là văn, tôi làm văn không có chữ nào là không hiểu. »

« Phải, văn người ta thì bệnh tại không sách, mà văn bác thì bệnh tại nhiều sách. »

« Nhiều sách sao lại bệnh? »

« Bác không thấy à! con làm ăn đầu mà sợ to không có ty gì là bả đầu, còn ông ăn hoa mà trong mắt không chút gì là sợ hoa. »

Nay bác đào sách mà bác viết văn y nguyên như sách cả, không phải ăn chữ mà bị bệnh không tiêu sao?

« Thế thì có chữa được không? »

« Được, bác về cứ uống thuốc xổ! »

Sử-bình-Tử

LẠI SÁCH CÀM

Nghị định quan Khâm sự, ngày 23 Julliet 1928 cấm không được làm bành và lạng trờ trong xứ Trung-kỳ của Gương kim số 1 của ông TRƯỚC VIỆN xuất bản tại nhà in Báo Tân Saigon.

SIROP PECTORAL DES ENFANTS

là một thứ thuốc ho trị các bệnh ho trẻ con hiệu Bào-chế PHẠM-DOAN-ĐIÊM ở Tourane mới l'um ra

cho ba ông Rouss, Shall và Fashner bị ăn trong vụ án các đảng viên tự trị ở Colmar.

ĐỨC

(Tin ngày 17 tháng 7)
Cộng sản điều hành. - Một là đảng lớn công nhân đời các đảng chỉ mới được liệt một số các tại nhà ga Nürnberg mới không thấy ai đến, họ lao xuống đất với cánh sát bằng gậy và đá. Có đến 8 người bị thương.

Vấn đề trừ tuyệt chiến tranh

(Tin ngày 17 tháng 7)
Ông Kellogg sẽ sang Pháp. - Ông Kellogg tuyên bố rằng ông Kellogg sẽ sang Âu-châu để giúp các công nhân trừ tuyệt chiến tranh.

(Tin ngày 17 tháng 7)
Đáp án của Anh. - Chánh phủ Anh đã chuyển đề cho viên khám-phái của Hoa-kỳ báo đáp án về Nghi-án Kellogg, có luôn cả đáp án của các xứ Úc-dại-lợi, Tân-Tây-lan, Nam-Phi-Châu và Ấn-độ. Đến thứ sáu sau thì các bản đáp án ấy sẽ công bố.

(Tin ngày 17 tháng 7)
Đáp án của Bỉ. - Trong đáp án của Bỉ lợi-thai, Chánh phủ Bỉ nhận những đề-nghị của Hoa-kỳ và nhận rằng đề nghị này không xâm phạm gì đến minh ước của Hội Quốc-tế liên minh.

(Tin ngày 18 tháng 7)
Đáp án của Ba-lan. - Bộ trưởng Ngoại-giao Ba-lan đã chuyển đề cho đại-biêu Hoa-kỳ một bản thông điệp nói rằng Ba-lan vẫn lòng kính trọng các công nhân trừ tuyệt chiến tranh.

(Tin ngày 18 tháng 7)
Đáp án của Tiệp-khắc. - Ông Benes đã tin rằng đáp án của Tiệp-khắc đến thứ sáu này sẽ chuyển đại cho đại-biêu Hoa-kỳ Nước Tiệp-khắc cũng theo ý kiến của nước Đức, nước Pháp và nước Anh.

(Tin ngày 18 tháng 7)
Đáp án của Gia-nã-đại. - Chánh phủ Gia-nã-đại đã chuyển đại đáp án vào thành để An Kellogg cho đại-biêu Hoa-kỳ (gia-nã-đại là nước thuộc địa tự trị của Anh, nay được trực tiếp giao thiệp về ngoại-giao chứ không phải do Anh làm môi-giới). Còn về mặt Ấn-độ, Phi-lip-pin, Châu-á, và Triều-liên, Việt-nam thế nào thì chưa rõ.

(Tin ngày 18 tháng 7)
Chánh phủ Xô-viết cũng sẽ dự. - Báo Chicago Tribune ở Mỹ được tin rằng các nhà quyền bình Hoa-kỳ ở Hoa-lâm-đôn dự định rằng Chánh-phủ Xô-viết cũng sẽ dự vào việc ký nhậm minh ước Kellogg.

(Tin ngày 17 tháng 7)
HOA KỲ
(Tin ngày 17 tháng 7)
F. kiến ông Kellogg. - Ông Kellogg là Thủ-tướng Ngoại-giao Mỹ đã tuyên bố rằng đáp án của Pháp và Ý làm cho ông vui lòng lắm. Bây giờ ông có vấn đề nhậm Tây-ban- Nha về số các nước đứng đầu ký minh ước ấy.

(Tin ngày 18 tháng 7)
NICARAQUA
(Tin ngày 18 tháng 7)
Phụ nữ đối với cuộc vận động độc lập. - Tướng quân Jose Nivas (một tay lãnh tụ đáng độc lập vận động) ở Nicaragua đã tuyên bố với các nhà viết báo rằng đảng khởi-nghịch để phân đôi chánh sách xâm chiếm của Hoa-kỳ đã tỏ chức năng đối quần chúng như các Tướng quân Nivas và Sandino chỉ huy, hai phụ nhân đã nổi dậy trong nhiều trận.

(Tin ngày 18 tháng 7)
PHI-CHÂU
(Tin ngày 20 tháng 7)
Độc thủ của Anh. - Một có một đạo sắc lệnh của Quốc-vương Anh chỉ chế độ đại-nghị trong 3 năm, cho Quốc-vương được giữ quyền lập pháp và bổ quyền tự do ngôn luận. Đó chẳng phải là độc thủ của nước Anh gây nên do chúng!

PHARMACIE NORMALE
L. BARREAU
119-121, Rue Catinat - SAIGON
Produits chimiques, Droguerie, Lunetterie
Photographie - Fouritures pour Plantations
"Médication hypertensive de RUDY"
Service spécial d'expéditions dans l'Intérieur

MÔNG LƯƠNG ĐƯỜNG
Pharmacie et médecin
Nº 80 Rue Daingai-Socrang.
Bồn đường bán đủ các món thuốc, sừng, chín, và cao, đơn, hườn, lán của các nhà trứ danh trong cõi Đông-dương này. Trong tiệm lại sẵn có thầy danh y có mạch bắt thuốc, rất tiện cho các ngài trong lúc cần dùng. Bồn đường có chế hườn thuốc thiên-thời, trị bệnh thổ tả, cho khắp mọi nơi dùng đầu lạnh đó, thuốc kỹ chỉ cho không, không bán chác gì, nếu ai có bệnh cần cấp, bất luận quen lạ, xa gần, hỏi đến thì bồn đường xin sẵn lòng gửi miễn ngay.

Nội hóa!! Nội hóa!!
Tự lực và thảo cang
Tự lực tức là sức của mình, thảo cang tức là sức của người khác, sức của mình và sức của người khác, sức của mình và sức của người khác, sức của mình và sức của người khác.

BAC NINH
BENE QUI DA CO THUOC TIEN
Nên ai mắc phải bệnh LƯU hay DƯỠNG NAI mới đã sống thuốc khắp ở mọi nơi rồi, mà vẫn không khỏi, thì nên sống ngay thuốc của Bác BAC-NINH, đây là thuốc chữa bệnh LƯU, DƯỠNG NAI, rất quý, mà đường sinh được của nó như thường, mà người không có một giọt mồ hôi nào giọt là, cứ ăn uống được như thường, đi lại như thường, uống tự nhiên là khỏe, hai thứ thuốc này hiện đã nổi danh tiếng khắp thế giới, nó cũng biết rằng hai món này hay có một, thật thì hẳn không gian nói khỏe. Thuốc này ở P. 60, đường Mai Thị, bán hiệu giá rẻ nhất bán qua ngoài, bán hiệu tại có thể thuốc đầu mỗi giọt, có nhiều giọt, hay mỗi giọt mà dùng như chỉ nói hơn là, thật là, thuốc này là chữa cho hàng vạn người khỏi rồi, giá 0.25 một ly, 3 ly thuốc này gửi bán tại số nhà 200 Rue Espagne Saigon, Huân chương Hoàng hậu của Đức Nữ Bá Đônai, Hạng Nhất Nguyễn-Sơn tại P. 118-117 Rue de Medicaments, nay chỉ nghiệm thì mới biết rằng hay thế nào.

NGUYEN-VAN-THONG
DIET TANTHANH
Falfao - Annam
Entreprise des travaux en Annam
TRANSPORT D'AUTOMOBILES
LIBRAIRIE CARBONNIERE EPICERIE CHAPELIERE
Bảo lãnh cửa nhà và kiến lượng đàng d. Bồn hóa tạp hóa và cho thuê điện.

TIN MỚI HANOI!!!
Các quý khách xa cũng như gần, lạ cũng như quen, chiều được như ý, giá bán phải chăng.
Ngài nào muốn có giấy tây đồng như kiểu Ba-Lê, giấy họ để xếp tên thời; ngài nào muốn buôn giấy mà được nhiều lời xin hỏi hiệu.
AN-THÀNH. - 87 rue de la Sole HANOI
Là hiệu giấy mới mở ở phố An-thành ở Bắc-kỳ.
Bản hiệu bán cả giấy Annam, lách búi, thuốc tào, mủ búi, có catalogue biểu các ngài ở xa. Thơ và mandai xin gửi!
Mre NGUYỄN-QUÝ TRUNG

NGUYEN-VAN-TRI
BAO-CHẾ-SU
MYTHO
Téléphone N°32 (Cochinchine) Adresse télégraphique PHARMATSI
Nhà thuốc Nguyễn-vân-Tri có bán sỉ và bán lẻ đủ thứ thuốc Tây, y như máy Đại - được phong Langse ở Saigon vậy.
Nhà thuốc Nguyễn-vân-Tri có bán thuốc trị về bệnh TIỂU LẠNH, đau nhức, thuốc này uống khỏi chích, 11 lớn bao, lại kín đáo.
Nhà thuốc Nguyễn-vân-Tri có bán thuốc trị về bệnh GIẾ - CỐC, CHUỘM-BAO, uống bao thế nào, uống vào cũng hết.
Nhà thuốc Nguyễn-vân-Tri là ngôi hàng Đông-ban ta nên chiều cả, vì là của người Annam nên lập ra, và buôn bán không thua gì các Nhà thuốc Tây lớn khác, ở trong xa ta.

MAGASIN DE SOIERIES
TÂN LỢI
138-140, Bđ Tổng-độc-Phương (CHOLON)
Bồn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, Ang Thượng-lầu như là: lãn, xuyên, trườn, cãm-nhung, cãm-châu v. v. Hàng thiết tời, thiết bền, hàng nhuộm đen mực đến rách không sợ se phai rồi. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhật-bản v. v. Khẩu đời dẫu rồi và theo nhiều kiểu, nhiều màu thời đẹp.
Trở bán sỉ và lẻ đủ thứ mả nhuộm của Tây hiệu "Teinture idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.
Bán hộp biscuits "Kim-Thời" của bồn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0\$ 75 tại bồn hiệu mua sỉ có huê-đồng.
Bồn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cũng các Anh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.
Ở xa xin viết thư thương-nghị
TÂN-LỢI
138-140, B^đ Tổng-độc-Phương Cholon

CÁO BẠCH
NÊN CHÚ Ý KÈO NHẦM!!!!
Hiệu thuốc LÃO THÁI-LAI tỉnh Nam-Binh bán nhứt và ngon nhất ở xứ ĐÔNG PHÁP. Bán hiệu xin có mấy nhứt thay mặt, đa tạ các quý Khách-trong cõi ĐÔNG PHÁP đi có lòng chiều chuộng mua thuốc LÃO của Bán Hiệu.
Đã nhiều lần Bán Hiệu tiếp được thư các quý Khách viết lượi khen rạn lại còn có đồng thêm. Nhờ được lòng hảo tâm các quý Khách chiều chuộng thành ra ngày càng đông.
Bớt tiền nên bây giờ nhiều người làm giả lệu thuốc như của Bán Hiệu gửi đi các nơi, Bán Hiệu sợ các quý Khách mua nhầm phải, hại vào sinh đờm, ho sian cũng các chứng bệnh khác vãn vãn.
Bán Hiệu xin làm một thứ dấu hiệu riêng để các quý Khách biết. Thuốc Yáo Bin Hiệu ngoài bọc là kín, lại có v. v. có con dấu hiệu để chữ sau này (Nam Định Thái Lai thương hiệu) "HIỆU THUỐC LÃO THÁI LAI NAM ĐỊNH NGON ĐẶC BIỆT".
Bán Hiệu có rất nhiều các hàng thuốc mệc sọt và sạm sọt ngài nào muốn dùng hay g. nào cũng có, thuốc Láo Bán Hiệu mới bán nặng tới sáu bảy lạng giờ lên nếu các quý Khách mua nhiều xin tinh giá hạ.
Thưa các ngài, đa có lòng muốn mua thuốc, hoặc hỏi giá hay lấy mẫu thuốc, trong khi gọi thư hoặc đánh giấy thép xin các ngài để rõ tên và chỗ ở Bán Hiệu sẽ xin vãng nhứt gửi ngay.
Cũng có nhiều lần Bán Hiệu tiếp được giấy nhứt cũng thư không thấy để rõ chỗ ở cũng có cái để không được rõ, nên Bán Hiệu không biết đầu mà gọi.
Chữ nhân can bạch
NGUYEN-TRUNG KHAC DI THAI LAI
Commerçant de Tabac Entrepôt N. 5
Rue du Calvare N 103 - NAM-BINH

ÔNG VUA THUỐC LẠU LÀ AI?
Chỉ vì có hai phương thuốc lậu 1p00, giáng-mai 2p00 nổi tiếng khắp Đông-pháp do bệnh nặng đến đâu cũng phải rút óc mà không trị sinh được, nên thiên hạ khena tụng cho hiệu "TỰ-NGOẠI-LIÊN" 78 phố hàng Đông-Hanoi cái danh hiệu "VUA THUỐC LẠU".
Hiệu ấy nhiều thứ rất thần hiệu như là: Thuốc ho: trẻ con n.1 giá 0p25 - Hươu té thấp rất nhỏ n.2 giá 2p00 - Thuốc lý n.3 giá 0p20 - Thuốc ghê n.7 giá 0p25 - Thuốc tả n.8 giá 0p30 - Thuốc n.10 giá 0p15 - Thuốc cam trẻ con n.11 giá 0p40 - Thuốc trị rệp n.12 giá 0p20 - Thuốc đau bụng n.13 giá 0p50 - Thuốc sỏi trẻ con n.14 giá 0p25 - Thuốc bổ thận n.15 giá 0p70 - Thuốc cam răng n.16 giá 0p10 - Thuốc điều kinh n.17 giá 1p00 - Thuốc ho người nhớn n.20 giá 0p60 - Thuốc rửa mụn giáng-mai n.21 giá 0p20 - Thuốc cam sỏi và ngà nước n.27 giá 0p25 - Cao dán giọt n.30 giá 0p10 - Huyết Long hồ cao n.31 tức là cao hồ cốt giá 0p00 mỗi lạng, cao này trị bệnh té thấp rất mau nhiệm.
CÁC HIỆU ĐẠI LÝ
Saigon về tỉnh Cai-Nhệm Bình-Thành-Song - Huế hiệu Vĩnh-Trương phố Gia-long - Vinh hiệu Đức-Thịnh phố La-ga - Tourane Nguyễn thị Hoà phố Hồ-Hữu-Vị - Thanh-hóa Mỹ Hòa Phố 33 grand Rue - Khương Mông lương thị quán - Quảng Ngãi M. Chế hàng chex Vũ Chánh Á Sông Vẹ - Falfao Hoàng Đắc Vinh di Vạn-Thành.
Còn ông nào chưa có đại lý, ai muốn làm xin viết thư về hỏi hiệu TỰ-NGOẠI- LIÊN ở Hanoi.

PHƯỚC-AN THƯƠNG-QUÁN
福安商館
CỔ PHẦN HỮU HẠN VÔ DANH CÔNG-TY
Số vốn 42.100\$00
Hội chúng tôi thành lập đã trôi một năm, lòng cao độ phần p' an làm 3 sở:
Quinhon { chuyên biện thổ hóa, thổ hóa xuất cảng, nhập cảng.
Pleiku { chuyên biện Đông, Tây thổ hóa và mua thổ hóa.
Goboi { chuyên làm ng ẽ nước mấm cũng có bán đồ thổ hóa và mua thổ hóa.
Tại Qui-nơn có mở Garage để chứa và đóng xe, lại có bán đủ những đồ phụ tùng về xe hơi.
Mọi dãy có lãnh xe thơ Quinhon Kontum.
Chúng tôi mới bắt đầu bước lên đường kinh-tế ở ăn giữ mực, buôn bán phải chăng, xin sau em đồng bang để lòng chiều chuộng cho cảm ơn.
TRỊ SỰ BAN kinh cáo

TIÊN-LONG THƯƠNG-ĐOÀN
仙龍商團
BAO THƯƠNG THỎ HÓA
CHUYÊN HUNG CÔNG NGHỆ
Mọi kinh Tiên-Long hương-đoàn liên-lạc đoàn-thể thương-giới, chấn hưng nền kinh tế nước nhà.
Tiên-Long Thương-đoàn có lý chức việc họ cải-lương rất có ích, để giúp đỡ ban thương-nghị Việt-Nam, cần cần đứng vào địa vị thiếu thiếu vốn bản, ai thời đến các Tổng-cục Tiên-Long mà hỏi chương trình thế lý.
Các công nhân người làm Đại-lý đã bin chế, pháo Tiên-Long, và nội hóa sọt học khác v. v. trong cõi Đông-pháp, hoặc ăn lương, hoặc ăn hoa-hồng, ai muốn làm mới đến Tổng-cục thăm chươ.
Hương công được lên công nông, Rity xem phỏng đã thỏa lòng ước ao.
Ban thương-nghị Tiên-Long (hương-đoàn) chúng tôi có lý kinh trình các quý khách, chiếu cố đứng thế chế Tiên-Long tự nhiên hương trã, bán hiệu chuyên mua lẻ cửa 15 năm trôi, nay đã được hoàn toàn công hiệu, công đã 2 thứ: Liên-tử và Ô-lông, chế gói, chế bao, giá bán phải chăng, bán buôn lại rẻ hơn.
Hương vị chế đặc biệt như sau này:
1. - Thứ này là tự nhiên hương! Mùi thơm thanh nhè ngọt bùi như mùi cơm, vừa mát vừa hay vị sinh, nhậy trong cổ họng mát ngọt ngọt, có kinh nghiệm thì mới có giá trị, không như các thứ chế bởi hóa học.
2. - Thứ này là nguyên chất! Chế Tiên-Long được 7, 8 nước, công về nước thứ 2, 3, 4 công nông, giáng chế đến 4 không nư chế mà nư chế mà nư chế.
Chế Tiên-Long nguyên chất, đa có giấy thí nghiệm tại thí thí nghiệm nhà nước chế Tiên-Long không có ỹ chất độc nào cả.
3. Các quý khách dùng chế Tiên-Long lợi một thành hai, vì là một em chế khác 10 phần, mà chế Tiên-Long có 5 phần đã là một em rồi, nếu chế ỹ như chế khác thì 4 phần. Phần - Bán buôn lại chuyên mua chế tạo ra có các thứ ỹ áo rất bền rất đẹp, đẹp quang, lại vừa, và sọt khuy thặng thặng, các quý khách ai muốn biết ỹ công làm được, xin ban công bằng chiế có n. chế hương mới báo cho, có phần sọt ở các tỉnh.
Các Tổng-cục Tiên-Long có bán Tạp-chí Thần kinh.
Kính cáo
TIÊN LONG THƯƠNG-ĐOÀN

BÁN BUÔN ĐI KHẮP CỎI ĐÔNG-PHÁP
Thuốc đông hợng 6 lạng
Thuốc đánh hợng 3 lạng
Mua buôn tinh giá riêng
Thuốc lảo "Hoành Phát"
BÁN TẠI HIỆU:
LY SENG BAO
42 Phố hàng bđ. HANOI
Giấy nói số 230 Hòm thơ số 11

ANH TRẮNG MÈN HƯƠNG-KY
NH PHỒNG ĐẠI HƯƠNG-KY
NH NGŨ SẮC HƯƠNG-KY
NH KIỀU BÓNG HƯƠNG-KY
NH MÙI NÀU HƯƠNG-KY
NH TỐI TÂN HƯƠNG-KY
Phẩm các bạn tây, nam đã sành nghề chơi ảnh, ai cũng đều công nhận cho nước ảnh của hiệu Hương-Kỳ Hanoi là khéo và đẹp và bền mùi hơn cả./

PHARMACIE PHAN-VAN-GIAO
HIỆU BAO-CHẾ
THÀNH-KHOA ANNAM
Là Hiệu Bao-chế thuốc tây của ông Phan-vân-Giáo, nguyên bào chế ngành y-tế, độc-lực tỏ chức lên.
Có đủ các thứ thuốc rất tốt và thật tươi của các nhà đại dược-phòng trứ danh bên Pháp chế ra chuyên lều nào cũng có thuốc mới gửi đến.
Bán giá rất phải chăng vì những phụ phí vô ích, đều giảm bỏ cả, mà chủ nhân bao giờ cũng sẵn lòng mách bảo các bệnh nhân trong lúc cần cấp mà chưa mới kịp hay mới không được quan thấy thuốc.
Đồng bào ta nên chiều cổ, trước là được thuốc tốt, sau vừa được vui lòng giúp một người Việt-Nam.
XIN HAY GIUP NGƯỜI NAM VIỆT